

การกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะในคดีอาญา

รักลิตธี ไวตี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2556

**The Number of Judges in a quorum in Criminal Cases**

**RAKSIT WAITEE**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements**

**for the Degree of Master of Laws**

**Department of Law**

**Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University**

**2013**

### กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จัดทำขึ้นโดยมุ่งศึกษาเรื่องการกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะในคดีอาญามีความเป็นมาและวิวัฒนาการอย่างไร ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะในคดีอาญาและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของศาสตราจารย์ ดร. อุดม รัฐอมฤต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ข้อคิดเห็นต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์ และ รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์ ที่ให้เกียรติและสละเวลาอันมีค่าของท่านในการร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ

ผู้เขียนขอขอบคุณคุณมนัสนันท์ เจริญเลิศ ที่คอยช่วยเหลือในการจัดทำ คั่นคว้า ตลอดจนให้คำปรึกษา และขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ พี่ น้อง เพื่อนๆ ที่เกี่ยวข้องทุกคน ซึ่งคอยเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณบิดามารดาที่ได้อุปการะให้ความช่วยเหลือให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านในการศึกษาทุกระดับชั้น รวมถึงน้องสาวทั้งสองคนที่เป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา หากมีข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

รักสิทธิ์ ไวดี

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	5
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. การพิจารณาคดีโดยระบบองค์คณะ.....	6
2.1 ข้อพิจารณาเรื่องการพิจารณาคดีอาญาโดยระบบองค์คณะ.....	6
2.1.1 วิวัฒนาการของการพิจารณาคดีอาญา.....	6
2.1.2 ระบบองค์คณะผู้พิพากษา.....	8
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการพิจารณาคดีโดยระบบองค์คณะ.....	12
2.2.1 เขตอำนาจศาลในทางคดี.....	12
2.2.2 การตรวจสอบถ่วงดุลในการพิจารณาคดี.....	15
3. การพิจารณาคดีอาญาโดยระบบองค์คณะในต่างประเทศ.....	18
3.1 ประเทศฝรั่งเศส.....	18
3.1.1 การพิจารณาคดีอาญาโดยระบบองค์คณะ.....	18
3.1.2 องค์คณะผู้พิพากษาในคดีอาญา.....	22
3.2 ประเทศเยอรมนี.....	23
3.2.1 การพิจารณาคดีอาญาโดยระบบองค์คณะ.....	24
3.2.2 องค์คณะผู้พิพากษาในคดีอาญา.....	26
3.3 ประเทศอังกฤษ.....	28
3.3.1 การพิจารณาคดีอาญาโดยระบบองค์คณะ.....	28
3.3.2 องค์คณะผู้พิพากษาในคดีอาญา.....	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. การกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะในคดีอาญาตาม	
กฎหมายไทย.....	38
4.1 วิวัฒนาการของการพิจารณาคดีอาญาในประเทศไทย.....	38
4.1.1 การพิจารณาคดีอาญาสมัยสุโขทัย.....	38
4.1.2 การพิจารณาคดีอาญาสมัยกรุงศรีอยุธยา.....	39
4.1.3 การพิจารณาคดีอาญาสมัยกรุงรัตน โกสินทร์.....	40
4.1.4 การพิจารณาคดีอาญาในปัจจุบัน.....	44
4.2 วิวัฒนาการของการกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะ	
ในคดีอาญา.....	46
4.2.1 พระธรรมนูญศาลยุติธรรม ร.ศ.127.....	46
4.2.2 พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ.2477.....	50
4.2.3 พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ.2543.....	53
4.2.4 จำนวนผู้พิพากษาสำหรับการพิจารณาคดีโดยที่ประชุมใหญ่.....	58
4.3 การกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะในคดีอาญา.....	60
4.3.1 เปรียบเทียบการกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะ	
ในคดีอาญาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม.....	60
4.3.2 เหตุที่เกี่ยวข้องกับจำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะ	
ในคดีอาญาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม.....	62
4.3.3 ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะในคดีอาญา.....	67
4.3.4 วิเคราะห์การเข้าพิจารณาคดีแทนกรณีที่ไม่สามารถ	
พิจารณาคดีครบองค์คณะ.....	78
4.3.5 วิเคราะห์การกำหนดจำนวนผู้พิพากษาในที่ประชุมใหญ่.....	81
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	82
5.1 บทสรุป.....	82
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	86
บรรณานุกรม.....	89
ประวัติผู้เขียน.....	95